

‘Lehiakortasuna’ deitzen diotela bizi maila txartzeari

Ezkerreko zein eskuineko liderren topiko bihurtu da. lehiakortasun handiagoa behar dugula. Gure industriek lehiakorrago behar dute izan. Euskal Herri lehiakor bat nazioartean. Europa baitan bihurtu behar dugu munduko ezagutzaren ekonomia lehiakorren eta dinamikoena. Zer aurkitzen da topikoari axala urrututa?

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

GEOGRAFO BATEK BALIO DEZAKE urrutiko nahiz hurbileko mendi, ibai eta herriak deskribatzeko. Zer-bitzu ona egin lezake ere munduan gertatzen ari diren fenomeno garrantzizkoak lekuetan kokaturik ondo azaltzen baditu. Lehiakortasun edo konpetitibitatea, esate baterako. Horixe egin du Gilles Ardinat geografo frantsesak *Géographie de la compétitivité* doktoregoko tesiarekin, eta laburbildu urriko *Le Monde Diplomatique* aldizkarian: *Quand l'Europe impose son credo. La compétitivité, en mythe.*

“Urteotan –dio Ardinat– gure agintariak bultzatu dituzte barnera-tzera AEBetako merkataritza eskoletan garatutako management teoriak: produkzio kosteen kontrola (‘kosteetako lehiakortasuna’), herrialdeak alderatu eta sailkatzea konkurrentzian ari diren enpresak balira bezala (*benchmarking*), herrialdeen marketina (lurrealdea ‘saltzen’ jakin behar da), finantzazioa bilatzea (kapitalak erakartzea)... Erreminta horien erabilera hedatu ahala, lehiakortasuna bihurtu da globalizazioan herrialde bakoitzak daukan arrakastaren neurria”.

Honen lehen arazoa zera da, mikroekonomiako ideia bat dena, produktuen eta enpresen lehiakortasuna, politikaren eta herrialdeen alorrean erabiltzea ez dela batere

zientifikoa zenbaiten ustez. Paul Krugman ekonomialari Nobel sari-dunak esanda da: “Esanahirik gabeko hitz hutsa da lehiakortasuna ekonomia nazionaleri dagokienean. Lehiakortasunerako obsesio hori faltsua da eta arriskutsua”.

Enpresetan irabaziak eta lanpostuak ugaritzen dira lehiakideen emaitzak baino hobeak lortuz. Herrialde bat den izaki konplexua enpresen ezaugarri nekez hesitu daitekeela pentsatu daitekeen arren, Ardinat salatu du ideia nagusitu dela munduaren merkantilizazioaren fase berrian: “Onartutzat ematen da lurraldeak sal-erosgai daudela, enpresen esku egonik aukeratzea non kokatu konkurrentziaz baliatuta. Dena (kutsatzeko eskubideak, zor tituluak, lehengaiak...) burtsan jokatu daitekeen mundu honetan, lehiakortasuna darabilte iparrorraz inbertsiogileek: lurralde bakoitzaren emaitzak neurtzen ditu”.

Horrela sortzen dira ranking famatuak. EAE X lekuan dago lehiakortasun txapelketan, Alemania da nagusi, Frantzia galtzen ari da lehiakortasuna... Zerrendok osatzen dituzte aurrez plazaratuta dauden beste indizeak nahastuta: aberastasuna, bizi iraupena, eskolaratze tasak, zor publikoaren nota, aseguru konpainia erraldoiek herrialde bakoitzari ezarritakoa, eta abar.

Enpresak berak zabalduetako irudietan, Frantziako Cap Digital konpainiak sortutako Cap Robotiqueren aurkezpena Parisen. Frantziak lehiakortasuna sustatzeko ugaritu dituen *Pôle de Compétitivité* direlakoetako bat da. Frantziako gobernuak sortutako *Pôle de Compétitivité* horiek honela azaltzen ditu Interneten: “Munduko ekonomia gero eta lehiakorragoa denez, Frantziak 2004an industri politika berri bat abiarazi du. Lehiakortasun guneak sortu dira lehiakortasunaren eragile nagusiak sustatzeko, hauen artean garrantzia berezia baitauka berrikuntzak, eta aldi berean garatzeko hazkunde eta enplegua hazkunde handiko sektoreetan”. Hala ere, Frantziako ekonomiaren lehiakortasun falta salatzen duten enpresaburu, politikari eta hedabideek langileek kobratzen dituzten soldatei eta betetzen dituzten orduerik erreparatzen diete. Jaisteko eskatuz.

Krugmanek “lehiakortasun rankingen industria” deitu dionaren sikulutsak.

Sailkapen horiek gehienek munduaren mapa antzera marrazten dute. Nagusi dago zentro lehiakor bat, Iparramerikak, Europak eta Asiako muturrak osatua, horiei gehituta monarkia arabiar petrolio-tsu bakan batzuk. Talde honen baitan Alemaniak, Holandak, herrialde eskandinaviarrek, AEBek, Japonen eta Singapurrek osatzen dute mui hiper-lehiakorra. Mundu aberats lehiakorraren inguruan luzatuz doa periferia zabal bateko herrialdeen zerrenda, pixkanaka periferia mundu baztertu txiro bilakatu arte.

Benetako izena: ‘dumping soziala’

Baina zertarako darabiltzagu sailkapenok ez badute balio aurreikuspenik egiteko? Lehiakortzat jotzen diren herrialde gehienek hazkunde tasa txikiak dauzkate, aurrekontuetan defizit handiak, atzerriko salerosketetan berdin, enpresak *deslokalizatzen* ari zaizkie, industria ihesi doakie. Are bitxiagoa, munduko ekonomiaren hazkunde herrialde periferikoei esker da nagusiki.

Lehiakortasun eredutzat oraindik duela bost urte Irlanda, Islandia eta Dubai jotzen ziren. 2007-2008ko krisia sutu eta gero, hirurengatik esaten da gehiegizko espekulazioa

hobeak lortzeko kosteak manipulatzea. Txinak *dumpinga* egiten du klase askotakoa: soziala lan baldintza ikaragarriak baimenduz, ingurumenezkoa, fiskala... Greziari eta besteei ezartzen zaizkien austeritate politikekin gauza berdintsua egin nahi dela ageri da, baina *dumpinga* lehiakortasun bataiaturik.

Lehiakortasunaren batailaren izenean, politikariek baimentzen diete ugazabei lanaren kostea murriztea. Enpresen deslokalizazioari dagokionez, gudu hori galduta dago, beti aurkituko dituzte eskulan merkeagoko parajeak. Aldiz, Europan lana merkatutik kapitalaren irabaziak gizentzea bai da lortzen. Alde horretatik ez da lurralde bat edo nazioa irabazle atera dena, bertako gutxiengo txiki bat baizik.

Bataila honen alboko beste kalte bat ari da gero eta garbiago azaltzen, ikusten denean herritar askoren bizi maila estutu izanak kontsumo produktuen eskaria ahultzea eragin duela. Borrekin batera, BEZarekin estatuek lortzen dituzten sarrerak.

Eta zer diote agintari politikoek? “Lehiakortasuna –amaitu du Ardinategi– ezarri diete enpresek eta nazioarteko merkatuek. Eta agintari hautatuek ezin dituztenez kontrolatu eta batzuk eta ez besteak, haien eskarietara egokitzen dira. Orogen buru, lehiakortasuna helburu jartzeak mozorrotzen du nazio-estatuak agintea eta burujabetza galtzea, horrela suntsituz jarduera politikoaren bidez herritarrrak babestu ahal izatea”. ■

noztu zutela, finantzen erregulazioa eskas zeukatela, zor handiegia zeramatela. Hobe ulertzen da esplikatzeko badizute sailkapenak osatzeko konpainia handietako goi karguei egiten zaiela galdeketa.

Konkurrentzia da, hala ere, munduko agintari gehien azti edabea. Mendebalde aberatsari mundializazioak eskaintzen bide dio balio erantsi gutxiko industriak abandonatu eta kualifikazio handiko teknologia, enpresa eta enpleguetan bereiztea. Horrela lortuko omen ditugu prezioari begiratzen ez dioten zerbitzuak. Ordainetan, herrialde atzeratuak txirotasunetik aterako dira gure lehengo industriak harantz eramanda, prezio apaletan lehiatu behar duten jarduera zaharkitu

horiek. Denok irabazle globalizazioarekin... egia balitz.

Alemaniak alderantzizkoa frogatzen dio Ardinategi: “Lehiakortasuna irabazi du soldatak izoztuta eta BEZ ‘soziala’ ezarrita, hots, enpresen kotizazioak murrizteko familien kontsumoaren gaineko tasak handituta”. Bestalde, informatika eta beste hainbat alor berritzailetan aitzindari ari dira Txina bezalako herrialdeak, horiek ere paradigma gezurtatuz.

Lehiakortasuna hobetzeko aitzakiaz, Europa osoan nagusitu da BEZa igotzea, soldatak jaistea, aurrekontu publikoen murriztea. Ardinategi berreskuratu nahi du lehen gehiago entzuten zen *dumping* kontzeptua: arerioak baino prezio

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

zuri begira